

Αυτό δεν είναι ένα

«Καπέλο από ψάθα Ιταλίας». Η γαλλική αστική κωμωδία του Ευγένιου Λαμπίς παρουσιάζεται από το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος στη Μονή Λαζαριστών

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΟΛΓΑ ΤΣΑΝΤΗΛΑ

Η τιμή μίας κυρίας βρίσκεται πάνω από το κεφάλι της». Κοκκινίζει σαν παπαρούνα και κοστίζει όσο μία ιταλική ψάθα 500 φράγκων. Μπορεί να ξεχαστεί σε ένα κλαδί δέντρου, να γίνει το γεύμα ενός «αγενούς» αλόγου, να βάλει σε μπελάδες τον Γάλλο αστό Φαντινάρ και να περιφέρει σε πέντε διαφορετικά μέρη μία γαμήλια τελετή.

Αυτά στη μεγάλη σκηνή της Μονής Λαζαριστών, όπου το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος παρουσιάζει το έργο του Ευγένιου Λαμπίς «Ένα καπέλο από ψάθα Ιταλίας». Η επιδέξια σκηνοθεσία της Νανάς Νικολάου, οι πολύ καλές ερμηνείες, ο χορός, το τραγούδι και η ζωντανή μουσική από τον Νίκο Κυπουργό δημιουργούν αυτή τη μαγική συνταγή της πεντακάθαρης ψυχαγωγίας, που συμπαρασύρει το κοινό και την υπογράφουσα στους φρενήρεις ρυθμούς της πλοκής της. Αλλά και τους ηθοποιούς. «Αν έκανα πάρτι παίζοντας όλους μου τους ρόλους, είμαι σίγουρος ότι ο Φαντινάρ θα ήταν αυτός που θα διασκεδάζε τους καλεσμένους», λέει στην «Πανσέληνο» ο πρωταγωνιστής Κώστας Σαντάς.

Έχει δίκιο ο Μαγκρίτ «Αυτό δεν είναι ένα καπέλο».

Πρόκειται, μάλλον, για μία 'τραγωδία', που ξεκίνησε όταν ένα άλογο 'χωρίς τρόπους' μασούλησε το καπέλο μίας παντρεμένης κυρίας στο δάσος της Βενσέν. Η κυρία και ο εραστής της απαιτούν από τον ιδιοκτήτη του ζώου, τον Γάλλο αστό Φαντινάρ, που παντρεύεται εκείνη την ημέρα, να τους βρει ένα ολόιδιο καπέλο, ώστε να μην υποψιαστεί τίποτε ο σύζυγος.

Όταν ο Ευγένιος Λαμπίς παρουσίαζε στις 14 Αυγούστου του 1851 το «Καπέλο από ψάθα Ιταλίας», κανείς δεν περίμενε ότι αυτή η αστική κωμωδία «θα δημιουργούσε ένα καινούργιο θεατρικό είδος», καθιερώνοντας την «κίνηση βοντβίλ», όπως παρατηρούσε το 1904 ο Εμίλ Ζολά.

Ο Λαμπίς, που μέχρι τότε είχε γράψει περί τα πενήντα θεατρικά έργα, παρέμενε ένας από τους πολλούς συγγραφείς. Όταν, μαζί με τον Μαρκ Μισέλ, πήγαν το χειρόγραφο στον διευθυντή του Θεάτρου της οδού Μονπενσιέ, ο τελευταίος δέχθηκε να το ανεβάσει, αλλά κατά τη διάρκεια των δοκιμών άρχισε να τρομάζει από τις υπερβολές του διαλόγου και την φρενήρη δράση. «Μα είναι εντελώς ηλίθιο!», φώναζε. Ο Λαμπίς ψύχραιμος απαντούσε, «Είναι πιθανόν, μα δεν θα το μάθουμε ποτέ».

Όσο για τον Ραβέλ, σταρ του θιάσου, φοβόταν πώς το έργο δεν θα έφτανε ποτέ μέχρι την πέμπτη πράξη. Απειλούσε μάλιστα πώς θα

εγκατέλειπε το ρόλο του. Την παραμονή της πρεμιέρας ο Ντορμεουίλ έφυγε για την Αβρ: προτιμούσε να μην είναι παρών στην καταστροφή. Τελικά η παράσταση σημείωσε πρωτοφανή θρίαμβο. Μάλιστα ένας θεατής είχε πάθει κρίση αποπληξίας από τα γέλια και αναγκάστηκαν να τον βγάλουν σηκωτό από την αίθουσα. Το «Καπέλο από ψάθα Ιταλίας» παίχτηκε περισσότερες από 300 φορές, επιτυχία που ξεπέρασε κάθε προηγούμενο.

Στην ελληνική σκηνή

Η παράσταση πολυπρόσωπη και εξαιρετικά απαιτητική παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα, το 1903, στο Βασιλικό Θέατρο από τον Ελληνικό Δραματικό Θίασο «Μενανδρό». Το 1941 ακολούθησε ο θίασος Μαρίας Κοτοπούλη. Σαράντα επτά χρόνια μετά, το «Καπέλο» προσγειώνεται στη σκηνή του

Εθνικού και το 1998 παρουσιάζεται στην Αθήνα από την Ομάδα Θέαμα στον «Τεχνχώρο». Φέτος ήταν η χρονιά του Κρατικού Θεάτρου να παρουσιάσει το έργο, επιστρατεύοντας τη Νανά Νικολάου, καλλιτεχνική διευθύντρια του ΔΗΠΕΘΕ Κοζάνης.

Οι προθέσεις της να στήσει «μία καλοκουρδισμένη ορχήστρα, ένα ανάλαφρο ευτράπελο μπαλέτο, μία πρωταθλήτρια ομάδα μπιλιάρδου για τις αμέτρητες 'καραμπόλες' των ηρώων» δικαιώνονται από το αποτέλεσμα.

Νίκος Μαγδαληνός και Μαρίσα Τριανταφυλλίδου

Κώστας Χαλκιάς, Κώστας Σαντάς

Καπέλο...

Οι ιστορικές πληροφορίες αντλήθηκαν από τον κατάλογο του ΚΘΒΕ για την παράσταση «Ένα καπέλο από ψάθα Ιταλίας»

Η παράσταση

Μετάφραση: Μαριάννα Κόλημπαρη
Σκηνοθεσία: Νανά Νικολάου
Σκηνικά: Νίκος Αγγελής
Κουστούμια: Αφροδίτη Κουτσουδάκη
Μουσική: Νίκος Κυπουργός
Μουσική διδασκαλία: Αίγλη Χαβά-Βάγια
Χορογραφία: Βασίλης Μυριανθόπουλος
Παίζουν: Κώστας Σαντάς, Λάζος Τερζάς, Κώστας Χαλκιάς, Νίκος Κολλοβός, Βασίλης Σεϊμένης, Ανδρέας Τσάκωνας, Μαρίζα Τριανταφυλλίδου, Λένα Σαββίδου και ακόμη 14 ηθοποιοί.

«Πρώτο βιολί» ο Κώστας Σαντάς, εξαιρετικός στον ρόλο του Φαντινάρ, μας εξέπληξε και με τις φωνητικές του ικανότητες, αν και δεν έχει στο βιογραφικό του σπουδές μουσικής, όπως λέει στην «Πανσέληνο». «Ξέρω, όμως, βιολί. Το έμαθα μόνος μου. Ίσως έπαιξε ρόλο ότι ο πατέρας μου, σιδηροδρομικός, ανέβαζε ερασιτεχνικά επιθεωρήσεις στην Θεσσαλονίκη και στην επαρχία, και η μητέρα μου εργαζόταν ως μακιγιέζ.

»Απλά ένας καλός ηθοποιός, και τολμώ να το πω αυτό, πρέπει να τραγουδά και να χορεύει. Όταν διαβάζαμε το κείμενο φαινόταν

τόσο εύκολο. Τη δυσκολία την καταλάβαμε, όταν αρχίσαμε να δουλεύουμε κανονικά. Θυμάμαι μία συνέντευξη του Μαρτσέλο Μαστρογιάννι, που έλεγε ότι θα προτιμούσε να παίζει δύο τρεις Άμλετ παρά να κάνει μουσική κωμωδία. Δεν θα συμφωνήσω βέβαια με τον Μαστρογιάννι. Νομίζω ότι εμείς κουβαλάμε μέσα μας και τον Αριστοφάνη και την επιθεώρηση.

»Ο Λαμπής είναι φοβερά ταλαντούχος και μάστορας στις κωμωδίες. Εγώ τον πρωτοαντάμωσα στο 'Κοινό τάμειο', και έμεινα έκπληκτος. Υπάρχουν κωμωδίες, στις οποίες

μετά απλώς επαναλαμβάνονται. Σ' αυτό το έργο όλα είναι φρέσκα και απρόβλεπτα.

Ο ίδιος, για να δημιουργήσει τον δικό του Φαντινάρ, πήρε στοιχεία όχι μόνο από τη 'συγγενική' επιθεώρηση, τον Αριστοφάνη, αλλά και από το φιλμ νουάρ, παρενέβη ανώδυνα στο κείμενο, το νοστήμισε με γαλλικές και ιταλικές ατάκες, προσπαθώντας να δαμάσει από τη μία «τον τρελό ρυθμό του έργου που φτάνει στο ντελίριο», αλλά και να διατηρήσει το «πάθος, αφού ο ρυθμός μπορεί να ισοπεδώσει και να κουράσει τον θεατή. Κάτι που ευτυχώς δεν συμβαίνει, γιατί προσπαθήσαμε πολύ, ώστε να υπάρχει φωνητική και συναισθηματική ποικιλία. Και αυτήν την στιγμή ακόμη δουλεύω τον ρόλο μου. Υπάρχουν σκηνές που δεν τις

προσπαθώ να βρω το κωμικό στοιχείο. Μέχρι την πρώτη πράξη, έχουν ειπωθεί όλα και

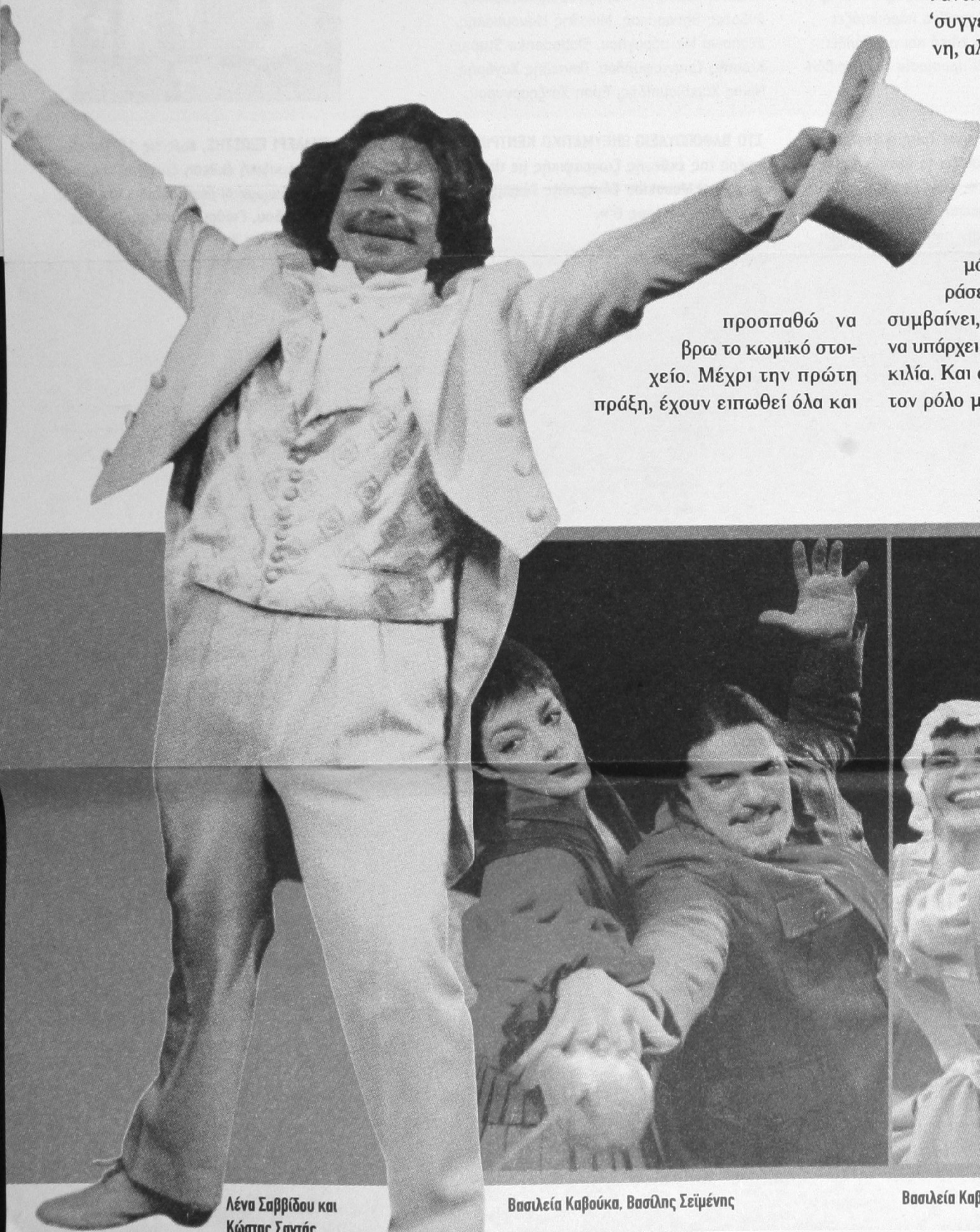
έχω ολοκληρώσει μέσα μου. Ξέρω απλώς ότι θέλουν την ευφορία, το κέφι, την ανταπόκριση του κοινού και το πέταγμα».

Πρόσκληση σε πάρτι

«Αν καλούσα σε ένα πάρτι όλους τους ρόλους μου, είμαι βέβαιος ότι ο Φαντινάρ θα διασκεδάζε και θα ευθυμούσε τους καλεσμένους. Έχει αυτήν την ομορφιά, που προσπαθούμε να κατεβάσουμε κάτω, στην πλατεία. Και το κοινό ανταποκρίνεται, είναι χαρούμενο, γελάει με αγνότητα και αυτό είναι πολύ σπάνιο».

Ευθύνεται γι' αυτό και η Νανά Νικολάου που, κατά τον Κώστα Σαντά, ήξερε ακριβώς τι ήθελε και έκανε πολύ καλή διανομή ρόλων. Όπως την επιλογή του Λάζου Τερζά, για τον ρόλο του επαρχιώτη πεθερού του Φαντινάρ. «Δεν σας κρύβω ότι υπάρχουν πολλές ευτυχισμένες στιγμές, αλλά δεν έχουμε καλά σκηνικά. Είναι λίγο σκοτεινά, θα τα ήθελα πιο χαρούμενα, με περισσότερη λάμψη και φως».

Αν και οι πρώτες ημέρες των παραστάσεων σηματοδεύτηκαν από τις στάσεις εργασίας των ηθοποιών, αν και υπάρχει η περίπτωση «Ο Βυσσινόκηπος» να επισκιάσει το «Καπέλο», ο Κώστας Σαντάς δεν διστάζει: «Η παράσταση θα πάρει τον δρόμο της. Έχω στοιχηματίσει σ' αυτό. Πιστεύω ότι έπειτα από λίγο καιρό δεν θα υπάρχει ούτε μία θέση ελεύθερη».

Λένα Σαββίδου και Κώστας Σαντάς

Βασιλεία Καβούκα, Βασίλης Σεϊμένης

Βασιλεία Καβούκα, Έλενα Αντωνοπούλου και Εύη Μέρμηγκα